
A Piarista Rend Generálisi Kongregációja

**A PIARISTÁK
FOLYAMATOS KÉPZÉSÉNEK
DIREKTÓRIUMA**

Piarista füzetek

9

A Piarista Rend Generálisi Kongregációja
A piaristák folyamatos képzésének direktóriuma

Piarista füzetek 9.

Sorozatszerkesztő

Tózsér Endre

- 1. A piarista karizma ma**
44. Egyetemes Káptalan (1997)
Budapest, 1998
- 2. Világiak a piarista iskolában**
44. Egyetemes Káptalan (1997)
Budapest, 1998
- 3. A Piarista Testvériség (PIT)**
Generálisi Kongregáció (1988)
Budapest, 1998
- 4. Gyakorlati útmutató a provinciái káptalanhoz**
Generálisi Kongregáció (1994)
Budapest, 1999
- 5. A piarista szolgálat**
A nevelés által evangelizálni Kalazancius stílusában
Generálisi Kongregáció (1999)
Budapest, 1999
- 6. Kalazancius és konstitúciója**
Dionisio Cueva Sch. P. (1979)
Budapest, 1999
- 7. Kalazanci Szent József**
A piarista rend alapítója
Quirino Santoloci Sch. P. (1994²)
Budapest, 1999
- 8. Piarista hivatásgondozási direktórium**
Generálisi Kongregáció (1992)
Budapest, 2000
- 9. A piaristák folyamatos képzésének direktóriuma**
Generálisi Kongregáció (1994)
Budapest, 2000

A Piarista Rend Generálisi Kongregációja

**A PIARISTÁK
FOLYAMATOS KÉPZÉSÉNEK
DIREKTÓRIUMA**

Kalazancius Tanulmányi Központ
Budapest, 2000

A fordítás alapjául szolgáló mű:
Congregazione Generale dell'Ordine delle Scuole Pie:
Direttorio Scolopico di Formazione Permanente,
Edizioni Calasanziane (Collana Quaderni n. 17),
Roma, 1994.

Fordította
DR. DOMOKOS GYÖRGY

A fordítást az eredetivel egybevetette
TŐZSÉR ENDRE SCH. P.

MEGJELENT A PIARISTA REND
MAGYARORSZÁGI TARTOMÁNYFŐNÖKÉNEK
106/2000. SZÁMÚ ENGEDÉLYÉVEL.

© A Piarista Rend Generálisi Kongregációja, 1994
Hungarian translation © Dr. Domokos György, 2000

ELŐSZÓ

A piarista rend 1991-es egyetemes káptalana a piarista szerzetesek képzésével kapcsolatos célkitűzések („politikák”) között javasolta, hogy „épüljön ki szerves módon az egész rendben a folyamatos képzés, és ebben a hatéves időszakban készüljön el a piaristák folyamatos képzésének direktóriuma” (Pol. VII. 7,2).

Miután a *Piarista szerzetes képzése* (1991) és a *Hivatásgondozás* (1992) direktóriumai megjelentek már, most átadjuk a *Folyamatos képzés direktóriumát* is. Szerkesztése több mint két esztendőbe telt, és gyakorlatilag 1994 januárjában fejeződött be, amikor bemutatták a rend nagyobb előljáróiból álló tanácsnak.

A legutóbbi egyetemes káptalan megfogalmazásaiból, valamint a már idézett két direktóriumból tudjuk, hogy a képzés három szakasza (a hivatásgondozás, a kezdeti képzés és a folyamatos képzés) szorosan kapcsolódik egymáshoz, sőt három, egymást kiegészítő oldala ugyanannak a valóságnak, a folyamatos képzésnek, ami nem más, mint a piarista szerzetes érettebbé válásának és hivatásával való azonosulásának folyamata, hivatásbeli útja kezdetétől annak végső céljáig.

E harmadik és egyben utolsó direktórium felépítése a következő:

A *Bevezetés* elhelyezi a Piaristák folyamatos képzését (folyamatos képzés) az egyházi és rendi kontextusban, amely az utóbbi években igen fogékonynak mutatkozott e téma iránt (1–4). Ez a rész párhuzamban áll a PSZK (1–3) és a PHD (1) bevezetőivel.

Az *első rész* bemutatja a piarista szerzetes identitását a képzéssel összefüggésben (5–9), kiegészítve azt, amit a PSZK (4–21) a piarista élet és küldetés kapcsolatáról, illetve a PHD (2–6) a hivatásról mond.

A *második részben* a folyamatos képzés mint a piarista képzés egyik szakasza kerül bemutatásra (10–12), amit bővebben kifejt a PSZK (22–26), illetve a hivatások tekintetében a PHD (7–12).

A *harmadik rész* bemutatja a folyamatos képzés egészére jellemző elemeket és ezek működési dinamizmusát (13–58). Ez a rész igen összetett. Elmélyült tanulmányozást igényel, mivel ezek az elemek igen változatosak és gazdagok. A párhuzamot a kezdeti képzés esetében a PSZK (27–

84), illetve a hivatásgondozás esetében a PHD (13–16) adja.

A *negyedik rész* szól a folyamatos képzés speciális, helyzethez igazodó jellemzőiről: a mindennapos, megszokott folyamatos képzés a személyek, közösségek és intézmények esetében (59–69); a speciális folyamatos képzés a szerzetes, a közösség, illetve az intézmény sajátos, fontos momentumaihoz kötődően (70–99). Ez a rész gyakorlatias szemléletű, hiszen konkrét iránymutatásokat kíván adni egy sor helyzetben, hasonlóan a PSZK-nak a kezdeti képzésről (90–251), illetve a PHD-nek az egyes életkorokban a hivatásgondozásról szóló idevonatkozó részéhez (37–74).

Ugyanúgy, mint a Hivatásgondozási Direktórium (75–79), a folyamatos képzés direktóriuma is rövid összefoglalással zárul, amely a rendtársak biztatása, valamint könyörgés Máriához és Kalazanciushoz (100–101).

A hivatásgondozásról szóló és a jelen direktórium alapját képező dokumentumnak, *A piarista képzés direktóriumának* bevezetője azokkal a szavakkal zárul, amelyeket most elisméltünk. E szavakkal adjuk át a rendtársaknak ezt a direktóriumot, amely segítheti az egyes személyeket és a közösségeket.

„Mária, Isten anyja, aki engedte, hogy a Lélek alakítsa őt, és ezáltal lett Jézus nagy nevelője, segítsen bennünket, hogy meg tudjuk élni a piarista küldetésünkben csodálatosan egyesülő kettős hivatást: legyünk mindig nyitottak a további érlelődés, képzés irányában, míg mások számára mi magunk a nevelés szolgálatát nyújtjuk, hiszen e két dolog az igazság valódi munkatársainak a hivatása.”

Róma, 1994. augusztus 25.

Josep Maria Balcells
generális

Antonio Maria Perrone
Ruppert József
Miguel Angel Asiain
José Antonio García Nuño
generálisi asszisztensek

Josep Antón Miró
Jesús María Lecea
delegátusok

Jesús Miguel Lesaga
generálisi titkár

RÖVIDÍTÉSEK

CC	<i>Constitutiones Sancti Josephi Calasanctii</i> (1622)
ChL	<i>Christifideles Laici</i> [Világi krisztushívők]. II. János Pál pápa apostoli buzdítása (1988)
EK'91	43. egyetemes káptalan: <i>A Piarista Rend úton a harmadik évezred felé: Emlékezés és prófécia</i> (1991)
K	<i>A Kegyes Iskolák Rendjének Konstitúciói</i> (1986)
OPR	Olasz Piarista Rendtartomány: <i>A piarista szerzetes kezdeti és folyamatos képzése</i> (1980)
PDV	<i>Pastores dabo vobis</i> . II. János Pál pápa apostoli buzdítása (1992)
PÉSZD	A Klérus Kongregációja: <i>A papi élet és szolgálat direktóriuma</i> (1994)
PFKD	<i>A piaristák folyamatos képzésének direktóriuma</i> (1994)
PHD	<i>Piarista hivatásgondozási direktorium</i> (1992)
PI	<i>Potentissimum institutionis</i> . A szerzetes intézményekben folyó képzés irányelvei.
PSZK	<i>A piarista szerzetes képzése. Direktorium</i> (1991) [= FES]
R	<i>A Kegyes Iskolák Rendjének Regulái</i> (1986)
Ruiz	Angel Ruiz Isla: <i>A piarista szerzetes és folyamatos képzése</i> (1982)
SZNFA	<i>A szemináriumi nevelők felkészítésének alapelvei</i> (1993)
TÉK	<i>Testvéri élet közösségben</i> (1994)

BEVEZETÉS

1. *A képzés és a folyamatos képzés*

Az 1991. évi 43. egyetemes káptalan által elfogadott *A piarista szerzetes képzése* című általános direktórium tartalmazza a szerzetesek állandó képzésének normáit, alapvető elemeit és irányelveit a képzés három alapvető szakaszára bontva:

- hivatásbeli útjának kezdetén;
- kezdeti képzésének egyes szakaszaiban;
- a folyamatos képzés egyes időszakában.

A fent idézett dokumentum jellegéből adódóan (amely elsősorban a kezdeti képzésre összpontosít) már maga a káptalan is elrendelte, hogy külön ki kell dolgozni a hivatásgondozási direktóriumot, illetve a folyamatos képzés direktóriumát, amelyek operatív szinten nyújthatnak segítséget a rend egésze számára.

A hivatásgondozási direktórium már megjelent, így a jelen dokumentummal teljesül a piarista szerzetesek képzési direktóriumainak káptalani célkitűzése.

2. *A folyamatos képzés már megvalósult kezdeményezései*

Az a tény, hogy a 43. káptalan külön hangsúlyozta a folyamatos képzést, kiemeli a folytonosságot az ezt megelőző hatéves időszakkal, amikor számos kezdeményezés történt, és sok minden megvalósult a felnőtt szerzetesek képzése terén, és amikor meghatározták ennek irányelveit is.

Ebben az összefüggésben külön említést érdemel *Angel Ruiz* generális atya 1982-ben megjelent körlevele, amelynek címe *A piarista szerzetes és a folyamatos képzés* volt. E dokumentum konkrétan és ösztönző módon állította elénk és fejtette ki a rend Konstitúcióiban és Reguláiban található idevonatkozó részeket.

3. *Az egyház újabb irányelvei*

A folyamatos képzés tágabb egyházi környezetünkben is egyre nagyobb jelentőséget nyert az utóbbi években.

A Megszentelt Élet Intézményei Kongregációjának *Szerzetesi intézmények képzési irányelvei* című dokumentuma (1990) külön szakaszt szentel az örökfogadalmask folyamatos képzésének.

A papok folyamatos képzésének szentel egy egész fejezetet a *Pastores dabo vobis* kezdetű apostoli buzdítás is (1992).

Még frissebb keletű a Klérus Kongregációjának *A papi élet és szolgálat direktórium*a című irata (1994), amely három fejezete közül egyben szintén a folyamatos képzésről szól.

A Megszentelt Élet Intézményei Kongregációjának *Testvéri élet közösségben* című dokumentuma (1994) elmélyíti a közösség és az egyén érettségének kapcsolatát, valamint a közösség és a folyamatos képzés összefüggéseit.

4. *A folyamatos képzés alapvető szükségessége*

Az említett piarista és egyházi dokumentumok részletesen kifejtik azokat a teológiai és antropológiai indokokat, amelyek mindenkit a folyamatos képzés megélésére kell, hogy indítsanak, és amelyeket összegyűjtöttünk e direktóriumban. Mindezek az Úr folyamatos hívó szavaként értelmezett hivatáson alapulnak. Ezt a hívást egyre világosabban foghatjuk fel, és a legkülönbébb helyzetekben egyre teljesebb választ tudunk rá adni, ha egyénenként, közösségeinkben és intézményeinkben a szakadatlan lelki növekedés útját igyekszünk járni a piarista szerzetesek folyamatos képzésének jelen direktórium szerint.

1. FEJEZET

A PIARISTA IDENTITÁS ÉS A SZERZETESI KÉPZÉS

5. *A képzés hivatásbeli alapja*

A piarista szerzetes folyamatos képzése egyházi hivatásának identitásából fakad: Jézus evangéliuma és Kalazanci Szent József lelki tapasztalata jelentik ihlető forrását.

6. *A keresztény hivatás és a karizmák az egyházban*

Az evangéliumból kapjuk ugyanis Jézus megszentelt és nekünk adott örömhírét, innen értesülünk az első tanítványok meghívásáról és arról is, miként válaszoltak ők a Mester hívására. Feltámadása után is hívott meg az Úr férfiakat és nőket, hogy egyedül őt kövessék, az egyedül szükségest, viszonylagossá téve ezáltal más értékeket (személyeket, vágyakat, javakat stb.). Az egyház közösségét alkotják azok, akik elfogadják hívását és kegyelméből képesek megélni a kereszttségben kapott hivatásukat: a világban és a világ számára ők maguk a Megváltó hatékony és üdvözítő jelenlétét. E közösségen belül Krisztus Lelke azért osztja az embereknek ajándékait és karizmáit, hogy minden egyes ember megélhesse sajátos hivatását, s ezzel gazdagítsa az egyház életét és küldetését.

7. *Kalazancius meghívása és az ő válasza*

Az egyházi közösségen belül hallotta meg Kalazanci Szent József a Szentlélek hívó szavát, amely arra hívta meg őt, hogy szorosabban kövesse az Urat, viszonylagossá téve életében a többi értéket. Ő nagylelkűen felelt erre a hívásra, nagyobb buzgósággal élte meg az evangéliumot, és véglegesen Isten szolgálatának szentelte magát a szegény gyerekek nevelésével, akiket jámborságra és tudományokra (*pietas et litterae*) oktatott. Meghívásra adott válaszáat egy híressé vált mondattal fejezte ki, amelyet *P. Vincenzo Berro* hagyományozott ránk: „*Rómában megtaláltam, hogyan szolgálhatom legjobban Istent: e szegény gyerekek segítése által, és nem is hagyom ezt el semmiért a világon.*”

8. *Apiaristák hivatása és az általuk adott válasz*

Mint piaristák arra kaptunk meghívást, hogy osztozzunk Kalazancius evangéliumi útjában: tapasztaljuk meg, hogy az Úr arra hív bennünket, hogy részt vállaljunk Krisztus életében és küldetésében, azáltal, hogy evangelizáljuk korunk társadalmát a gyerekek és fiatalok teljes körű nevelése révén. E munkában Kalazancius szellemében elsőbbséget biztosítunk a szegények megsegítésének és a gyerekek valláserkölcsi nevelésének egészen kiskoruktól fogva. E küldetést testvéri közösségben végezzük a piarista szerzetesi család kere-

tében, amelyet sajátos identitásában elismert és jóváhagyott az egyház.

9. *E válasz kézze lfo g h a t ó m e g j e l e n é s e é l e t t e r v ű n k b e n*

Korunkban ezt az identitást fejtették ki lelki, történeti és jogi elemei szerint rendünk Konstitúciói és Regulái. Ezek tartalmazzák a piarista szerzetesre jellemző életervet, amely kiegyensúlyozott módon egyesíti a megszentelt egyéni életstílust, a testvéri közösségi életformát és a sajátos evangelizáló küldetést. Ezt a piarista identitást írja le a képzés oldaláról *A piarista szerzetes képzése* című általános direktórium. Ebből eredeztethető mindaz, ami a folyamatos képzésről alább következik.

2. FEJEZET

A PIARISTA KÉPZÉSI FOLYAMAT ÉS A FOLYAMATOS KÉPZÉS

10. *A piarista képzés sajátosságai*

A piarista szerzetes képzésének folyamata kinek-kinek a személyes valóságából kiindulva szabadon alakul a kalazanciusi hivatással való fokozatos, karizmatikus azonosuláson belül, amelyre állandóan hivatva van. *A piarista szerzetes képzése* című direktórium a képzés következő jellemzőit emeli ki:

- *személyre szabott*: saját képzésének maga a szerzetes a legfőbb emberi tényezője; ugyanakkor a szerzetes e képzés segítségével válik mindinkább személyllyé;
- *párbeszédszerű*: a szerzetes a maga tevékenységével a Szentlélek művének munkatársa lesz, s ezáltal alakul karizmatikus hivatásában;
- *teljességre törekvő*: a piarista szerzetes személyének emberi, keresztény, szerzetesi és kalazanciusi oldalát is érinti, ezek harmonikus egységet alkotnak sajátos hivatásában;

- *azonosulást célzó*: segít a szerzetesnek abban, hogy következetesebben élje meg identitását és küldetését, és ösztönzést ad számára, hogy keresse a Krisztussal való belső egységet, hogy az megnyilvánulhasson a világ előtt Isten tervének megfelelően;
- *folyamatos*: a piarista szerzetes egész életét átöleli a kezdeti és a folyamatos képzés szakaszaiban;
- *fokozatos*: a képzés egyes szakaszai és időszakai az állandó és fokozatos növekedést szolgálják, amely azonban sohasem lesz egyenes vonalú és egyenletes, mivel a visszaesés időszakait is magában hordozza;
- *dinamikus*: elősegíti a szerzetesnek azt az alapbeállítódását, amelyet a folyamatos keresés és tanulás, az állandó önképzés és a másokkal való együttműködés jellemez.

11. *A folyamatos képzés sajátos jellemzői*

A fent említett általános direktórium ezenkívül úgy állítja elénk a folyamatos képzést, mint a szerzetes személyének és az egész rend megújulásának folyamatát, és hozzáfűzi a fentiekhez a következő jellemzőket:

- *életszerű*: az életből indul ki és abba torkollik, jobba téve ezáltal magát az életet;
- *teljes körű*: érinti a szerzetes és a közösség létének és életének minden oldalát, nem korlátozódik intellektuális dolgokra;
- *szakaszos*: átszövi a felnőtt piarista életének egészét, fokról fokra válik valóra, időnként visszaeséseket is mutat;
- *teljességre törekvő*: segít teljessé tenni a kezdeti képzés első szakaszaiban csak töredékesen megismert és felfogott piarista identitás egészét, amelyet a kezdeti képzés során a maga személyére nézve elvállalt, s a folyamatos képzés során újjáteremteni és megvalósítani igyekszik;
- *harmonikus*: elősegíti a felnőtt piarista szerzetes valamennyi lét-dimenziójának kiteljesedését: személyként, hívőként, szerzetesként és nevelő papként (vagy pusztán tanárként);
- Végezetül *a piarista hivatás lényegéhez illeszkedő*, hiszen küldetésünk az egyházban és a társadalomban a nevelés és a tanítás, ami pe-

dig megkívánja tőlünk a folyamatos képzést.

12. *A folyamatos képzés alanyai, célja és tárgya*

- A folyamatos képzés *alanyai* egyes személyek és közösségek. Legfontosabb alanya a szerzetes személye, aki saját képzési folyamatának legfőbb szereplője, de a közösségek és intézmények is, amelyek élő és sajátos dinamizmussal rendelkező csoportok, és mind nagyobb hatékonyságra kell törekedniük.
- A folyamatos képzés *célja*: segítséget nyújtani az egyes személyeknek, közösségeknek és intézményeknek, hogy jobban megtudjanak felelni a kapott adománynak. Hogy lelkiükben növekedve mind érettebbé váljanak az evangélium és a Konstitúciók szellemében.
- A folyamatos képzés *tárgya* a szerzetesek, közösségek és intézmények lelkiisége, élete és tevékenysége: az egyházi küldetésben való részvétel, a sajátos szolgálatunkhoz szükséges témakörök és módszerek teológiai, kateketikai és kulturális feldolgozása, végül pedig a kalazanciusi és piarista szellem elmélyítése, hogy meg tudjuk azt élni és mutatni a mai világban.

3. FEJEZET

A FOLYAMATOS KÉPZÉS KÖZÖS ELEMEI

3.1. RÉSZTVEVŐK, KÖRNYEZETEK, KÖZVETÍTŐK

13. *A képzés vezetői, helyszínei és környezete*

A folyamatos képzés *vezetőinek* mondjuk mindazokat a személyeket, akik a legkülönfélébb módokon szerepet játszanak a piarista szerzetesek képzési folyamatában. Ezek között a legfontosabbak azok, akik közvetlenül a személy belső világára hatnak, és a szerzetes személyével együtt az egész képzési folyamat főszereplői: Isten a maga titokzatos hármasságában, az Atya, a Fiú és a Szentlélek, va-

lamint Szűz Mária és rendalapító szent atyánk.

A folyamatos képzés *helyszíne* az, ahol a szerzetes élete és munkája általában zajlik: a közösség, az intézmény, a rendtartomány és maga a rend.

Végül a folyamatos képzés *közvetítője* lehet az egyház és a társadalom, az a két környezet, amelyben az egyes piarista és a rend egésze él és megtestesíti apostoli karizmáját Isten akarata szerint, amelyet éppen e kettős környezet tesz számára nyilvánvalóvá és láthatóvá.

14. *A szerzetes a képzés legalapvetőbb cselekvő alanya*

A folyamatos képzés cselekvő részesei közül a szerzetes személye külön figyelmet érdemel. Élete során minden személy egyszerre képez és szorul képzésre, egyszerre nevel és igényli a nevelést: az *Igazság munkatársa* önmagára és másokra nézve. Ezért mindenkinek művelnie kell magában azokat a tulajdonságokat, amelyek e kettőségnek megfelelnek: a nyitottságot és a befogadást, a magabiztosságot és a részvételt, a felelősséget és a segítőkészséget, az elhivatottságot és a párbeszédet, a kapott karizmához való hűséget és a kreativitást a karizma megélésében.

Minden egyes piarista folyamatosan részesül a hivatás adományában, és éreznie kell a késztetést, hogy erre pozitív módon válaszoljon személyes lelki növekedésével, képességeinek harmonikus fejlesztésével a Szentlélek hívását követve, amely a történelem változó körülményeiben, az egyház szükségleteiben, a világban és a piarista renden belül mutatkozik meg.

15. *A közösségek és az intézmények*

Az egyes szerzeteseken kívül a folyamatos képzés cselekvő részesei és egyben vezetői a rend helyi közösségei, apostoli intézményei és művei, valamint rendtartományai, és a rend a maga egészében.

Ezeknek az egységeknek a minőségi javulása a hivatásunkra közösségben adott válasz részét jelenti. E válaszadást segítik és ösztönzik azok az iránymutatások és célkitűzések, programok és „politikák”, amelyeket időről időre különféle szinteken meghatározunk.

A javulás és hatékonyságnövelés ezen eszközeinek kidolgozását és megvalósítását a kollektív folyamatos képzés megnyilvánulásának kell tartanunk, amellyel korunk állandóan változó valóságához igyekszünk illeszteni szervezeti formáinkat.

Manapság egyre jobban elismerik, hogy a közösségek sokkal inkább képesek a lelki növekedésre és a fokozatos érlelődésre, mint az azokat alkotó egyes személyek. Ezt közvetlenül és nyilvánvalóan alkalmazzuk a piarista közösségekben és intézményekben.

16. *A helyi közösség a legalapvetőbb környezet*

A *helyi szerzetes közösség* különösen jelentős mint tagjai folyamatos képzésének helye, hiszen alapvető céljainak egyike éppen az, hogy a közösséget alkotó szerzetesek mindegyikét, mindegyikük hivatását a beteljesedés felé segítse. A *közösség* az a legfontosabb hely, ahol a képzés folyamata zajlik az életnek értelmet adó értékek felfedezése, megtapasztalása és elsajátítása révén; ezek az értékek újítják meg az életet fokozatosan és folyamatosan, Isten tervébe illeszkedvén. Konstitúcióink szerint a *közösség* az a hely, ahol a testvéri kapcsolatokat megélhetjük, s ezáltal még teljesebben Istennek szenteljük magunkat, és még hatékonyabban szolgáljuk felebarátunkat. Folyamatossága és életközelsége révén a közösség az imádság, a testvériség és a szerzetesek szolgálatának valódi iskolája.

Felépítéséből adódóan a *szerzetes közösség* egyben a képzés helye is: az imádságok, a házigyűlések, a tanulmányok, találkozók, a pihe-nés, az együttlétek együttesen ezt szolgálják az egyes személyek felelőssége révén és a házfőnök lelki összefogó szerepe által.

A *helyi közösség* végezetül olyan élő csoport, amely fejleszti tagjainak belső kapcsolatrendszerét, valamint a rendtartomány és a rend többi szerzetesével való kapcsolatát. Elősegíti az egyházzal és a társadalommal kialakított külső kapcsolatok fejlődését is.

17. *Az egyház és a társadalom*

A folyamatos képzésen belül az egyház és a társadalom által közvetített jelek normális és folyamatos tapasztalattá válnak a mindennapos kapcsolatokon és a vállalt kötelezettségeken keresztül. E min-

dennapos élet megnöveli az egyházi, kulturális és társadalmi – különösen népi és ifjúsági – környezetbe való beágyazottság fontosságát az egyes személyek, közösségek és intézmények fejlődése szempontjából; segítenek túllépni azon a beszűküléssel fenyegető hajlamon, hogy magunkba, illetve közösségünkbe zárkózzunk. Maga az élet és az a környezet, amelynek tapasztalatában nap mint nap osztozik a szerzetes és a közösség, ahol imádkozik, él, örül és szomorkodik – amennyiben megőrzi hivatásából fakadó nyitottságát, és valóban jelen van az egyházban és a társadalomban –, napról napra új tapasztalatokkal szolgál, amelyek segítik a szerzetest, hogy a múltjához kötő folytonosságot megőrizve előrehaladjon hivatásbeli útján egyre növekedve és erősödve.

3.2. CÉLOK, DIMENZIÓK, TERÜLETEK ÉS ESZKÖZÖK

3.2.1. Átfogó célkitűzés és részcélok

18. *A folyamatos képzés átfogó célkitűzése*

Az Úr egyénileg és közösségben arra hívta meg a piaristákat, hogy mint az *Igazság munkatársai* munkálkodjanak a bőséges aratásban. Kezdeti képzésük arra irányul, hogy elérjék ezt az átfogó célt. Amikor a kezdeti képzés befejeződik, egyénileg és közösségben a folyamatos képzés formájában törekednek továbbra is az átfogó cél megvalósítására:

- Megfelelni Isten az egyes szerzetesekre és a rend egészére vonatkozó hívásának és tervének
- a teljességre és megújulásra törekvés folyamatos és átfogó folyamatában,
- hogy mind az egyes személyek, mind a közösségek és az intézmények képesek legyenek az evangélium szellemében alkalmazkodni a piaristák életének és küldetésének tervéhez, amelyet a mai egyházban és világban igyekeznek megtestesíteni.

19. *Az egyes dimenziók rész céljai*

A folyamatos képzés átfogó célkitűzése a képzési folyamat négy fő dimenziója szerint részcélokra tagolódik: emberi, keresztény, szer-

zetesi és kalazanciusi szinten az egyes személyekre, illetve közösségekre és intézményekre lebontva.

20. *A képzés eszközei és tartalma*

Ezeket az egyes célokat akkor érjük el, ha a nevelési és lelki folyamatok révén olyan életszerű magatartásformákat sajátítunk el, amelyek a piarista szerzetesre jellemzőek. Ezeknek módja a gyakorlati tapasztalatokban való részesedés és az elméleti tudás elsajátítása.

E direktórium azon pontjait, amelyek módszereket és eljárásokat javasolnak, dőlt betűkkel szedtük, hogy ezzel is jelezzük javaslat jellegüket. Ezek közül a körülményektől függően lehet válogatni, alkalmazni egyiket-másikat, alkalomadtán kiegészíteni őket.

3.2.2. Az egyes személyek

21. *Az emberi dimenzió céltűzése*

- Minden egyes piarista törekedjen egész életében arra, hogy az Atya emberekre vonatkozó tervének megfelelően folytonosan előre haladjon a hivatásával való azonosulásban, mint kora és kultúrája minden embere
- azáltal, hogy megfelelő eljárásokkal és eszközökkel fejleszti „személy voltát”, hogy ezzel gazdagítsa emberségét, és elérje az emberi érettségnek azt a fokát, amelyre hivatott.

22. *Az emberi dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenzióknak a jellegzetességei a következők:

- egészségünk megismerése és ápolása;
- valamennyi személyi adottságunk kibontakoztatása;
- a következetesség és a harmónia megvalósítása személyiségünk minden területén;
- az adottságok hiányosságainak pótlására való igyekezet;
- különös figyelem az érzelmekre;
- objektív kép alkotása a minket környező valóságról;
- érzékenység és megértés mások iránt;
- folyamatos szakmai felzárkózás.

23. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *az élet eseményeinek örömteli elfogadása;*
- *a belső egység megteremtésére való folytonos törekvés;*
- *a fokozatos és következetes döntések;*
- *a másokkal való kommunikáció és az önátadás képességének fejlesztése;*
- *érzékenyen és nyitottan tájékozódni;*
- *emberi, kulturális és társadalmi témákról olvasni.*

24. *A keresztény dimenzió célkitűzése*

- Minden egyes piarista törekedjen egész életében arra, hogy Jézus Lelkének vezetésével mindig előre haladjon a hivatással való azonosulásban mint krisztushívő és az egyház tagja,
- megfelelő eljárásokkal és módszerekkel fejlesztvén magában a keresztény ember jellemzőit,
- hogy ezzel mind közelebb kerüljön „a Krisztusban tökéletes ember állapotához”, a felnőtt keresztény ember fejlődésének célpontjához, amelyre a keresztségben kaptunk meghívást.

25. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenziónak a jellegzetességei a következők:

- Krisztus misztériumának átélése, különösen a szentségek megünneplésében;
- az elmélkedés gyakorlata az egyéni imában, és a liturgiában való részvételben;
- a közösségi hitélet építése;
- magunkban az „új ember” építése, mint a hit megtestesülése a modern kultúra világában;
- folyamatos képzés főként lelkeségi és teológiai területen.

26. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *a hitre való folytonos hívás tudatos elfogadása;*
- *az evangéliumi megtérés szakadatlan folyamatában való élet;*
- *folyamatos növekedés a keresztény erényekben;*
- *korszerű részvétel az egyház életében és küldetésében;*

– *vallási, különösen biblikus és teológiai témák olvasása és tanulmányozása.*

27. *Aszerzetesi dimenzió célkitűzése*

- Minden egyes piarista törekedjen egész élete során arra – Mária, a Szűzanya példáját követvén –, hogy mindig előre haladjon a hivatásával való azonosulásban mint a Kegyes Iskolák Rendjének tagja
- azáltal, hogy megfelelő eljárásokkal és módszerekkel „szerzetes voltának” jellemző vonásait fejleszti,
- hogy így mind közelebb kerüljön a felnőtt szerzetes érettségéhez, amelyet fogadalmában célként maga elé tűzött.

28. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenzióknak a jellegzetességei a következők:

- teljesen Jézus Krisztust igyekezzük követni szerzetesi életünk valamennyi területén: belső életünkben, kapcsolatainkban, tevékenységünkben;
- a piarista közösségben fedezzük fel és éljük át egyre mélyebben a Krisztus iránti osztatlan szeretetet, a szerzetesi szegénységet és az apostoli engedelmisséget;
- lelki és szellemi szempontból igyekszünk egyre jobban elmélyíteni a szerzetesi élet értelmét és jelentését az egyházban és a világban.

29. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *egyre jobban átadni magunkat Istennek és felebarátainknak az evangéliumi életből kiindulva;*
- *az Istennek szentelt életre jellemző tanúságtétel;*
- *a testvériség megtapasztalása az apostoli közösségben;*
- *elhivatottság az evangelizációban, egyházi küldetésünkkel összhangban;*
- *a szerzetesi életre vonatkozó témák olvasása és tanulmányozása.*

30. *A kalazanciusi dimenzió célkitűzése*

- Minden egyes piarista törekedjen egész élete során arra – Kalazancius példáját követve –, hogy mindig előre haladjon a hivatá-

- sával való azonosulásban, hogy teljesen áthassa a rend karizmája
- azáltal, hogy megfelelő eljárásokkal és módszerekkel „piarista” voltának jellemzőit fejleszti magában,
- hogy így – hivatásában érett piaristaként – jobban megfeleljen sajátos identitásának, amelyre karizmánk ösztönzi.

31. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenziónak a jellegzetességei a következők:

- az evangelizáló személyek lelkipásztori szeretetével járjuk személyes – emberi, keresztény és szerzetesi – utunkat;
- a legszerveesebben bekapcsolódunk a piarista rendbe és a nevelés evangelizáló küldetésébe;
- egyetértésre törekszünk az új nemzedékekkel, akik más kulturális és apostoli alapállást hordoznak;
- adjuk át magunkat papi küldetésünknek;
- mélyítsük el tudásunkban és életünkben mindazt, ami Kalazanciushoz és a rendhez kapcsolódik.

32. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *mind teljesebb azonosulás rendalapítónk, Kalazanci Szent József lelki, pedagógiai-szociális és hittanári-lelkipásztori tapasztalatával;*
- *a Konstitúciókban és a Regulákban leírt egyéni és közösségi életterv és küldetés fokozatos megvalósítása;*
- *a ránk bízott apostoli feladat egyre teljesebb és kreatívabb felvállalása;*
- *növekvő, tevékeny fogékonyság a piarista nevelés hármas jellemzője iránt: „hitoktatás, gyerekek, szegények”;*
- *kalazanciusi, piarista, pedagógiai, nevelési és lelkipásztori írások olvasása és tanulmányozása.*

3.2.3. A közösségek

33. *Az emberi dimenzió célkitűzése*

- Minden piarista közösség fokozatosan, folyamatosan és átfogó módon törekedjen arra, hogy élete emberi értelemben növekedjék

- azáltal, hogy az erre a dimenzióra jellemző jegyeket fejleszti magában megfelelő eljárásokkal és módszerekkel
- azért, hogy emberi csoportként sikerüljön megvalósítania a Konstitúciókban foglalt „javaslatot”.

34. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenziónak a jellegzetességei a következők:

- a kölcsönös elfogadás és befogadás;
- kommunikáció minden szinten;
- összhang korunk emberének szükségleteivel és kérdéseivel;
- folyamatos tanulás ezekkel a témakörökkel kapcsolatban.

35. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *személyre szóló odafigyelés a közösség minden egyes tagjára;*
- *segítségnyújtás, hogy ezek a személyek kellőképpen megvalósíthassák magukat;*
- *a személyek közötti kapcsolatok és más közösségi magatartásformák fejlesztése;*
- *közös célok kitűzése és megvalósítása a közösségi tervezetek elkészítése során;*
- *a közösség környezetében élők problémái iránti fogékonyság növelése;*
- *az emberi és közösségi magatartásformákra vonatkozó témákban való közös elmélyülés.*

36. *A keresztény dimenzió célkitűzése*

- Minden piarista közösség fokozatosan és átfogó módon ápolja keresztényi és egyházi tapasztalatát
- azáltal, hogy az erre a dimenzióra jellemző jegyeket fejleszti magában megfelelő eljárásokkal és módszerekkel
- azért, hogy keresztény közösségként sikerüljön megélnie a Konstitúcióban foglalt „javaslatot”.

37. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenziónak a jellegzetességei a következők:

- Jézus „sorsában” való közös részvétel;

- az első tanítványok életének utánzása;
- mások szolgálata Isten országáért;
- e témakörök folyamatos tanulmányozása.

38. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *saját közösségünk belső evangelizálása;*
- *a „Lélek szerinti” élet elsődleges volta, ami minden szerzetesi élet leglényesebb alapja, és közösségi életünk végső oka;*
- *a liturgikus és szentségi ünnepek;*
- *a közösség és a küldetés kézre fogható volta a helyi egyházban;*
- *a bibliai, teológiai és lelkeségi témák közös tanulmányozása.*

39. *A szerzetesi dimenzió célkitűzése*

- Minden piarista közösség folyamatos és átfogó módon ápolja szerzetesi tapasztalatát
- azáltal, hogy az erre a dimenzióra jellemző jegyeket fejleszti magában megfelelő eljárásokkal és módszerekkel
- azért, hogy szerzetes közösségként hatékonyan tudjon tanúságot tenni a Konstitúciókban foglalt „életnormát” követve.

40. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenzióknak a jellegzetességei a következők:

- az Istennek szentelt életen való osztozás;
- a Jézus Anyja körül egybegyűlt kezdeti közösség testvéri életmódjának követése;
- a közösségi elhivatottság a nevelésben a gyerekek és a fiatalok teljes körű felszabadításáért;
- az ezt megkönnyítő egyházi megnyilatkozások.

41. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *az Isten országához tartozó értékekről szóló közös és látható tanúságtétel;*
- *az egymásnak nyújtott kölcsönös segítség a fogadalmak megélésében;*
- *az imádkozó, testvéri, apostoli közösségben való élet;*
- *az Isten anyja iránti fiú tisztelet;*

– *e témakörök közös tanulmányozása.*

42. *A kalazanciusi dimenzió célkitűzése*

- Minden piarista közösség folyamatosan és átfogó módon ápolja kalazanciusi identitását azáltal,
- hogy az erre a dimenzióra jellemző jegyeket fejleszti magában megfelelő eljárásokkal és módszerekkel
- azért, hogy piarista közösségként sikerüljön megélnie a Konstitúciókban foglalt „élet- és küldetési tervet”.

43. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenziónak a jellegzetességei a következők:

- erőfeszítés annak érdekében, hogy minden nap újra megteremtjük piarista karizmánkat;
- eltökéltség, hogy intézményesen továbbhaladjunk abban a küldetésben, amelyet az egyház rendünkre bízott;
- a világiak életének és küldetésének őszinte elfogadása az egyházban, amely egyszerre titok, közösség és küldetés;
- e témák állandó tanulmányozása.

44. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *közösen fogjunk neki a karizma újra-átélésének folyamatának;*
- *a piarista élet és küldetés döntéseit az evangélium, karizmánk és az idők jeleinek fényében fontoljuk meg;*
- *dolgozzuk ki és hajtsuk végre a közösségi tervet és az ahhoz tartozó programokat;*
- *tiszteljük és kövessük Kalazanciuszt;*
- *működünk együtt a piarista világiak missziójában;*
- *képezzük tovább magunkat szakmai, pedagógiai és lelkipásztori téren;*
- *tárgyaljunk meg együtt kalazanciusi, pedagógiai és lelkipásztori témákat.*

3.2.4. Az intézmények

45. *A folyamatos képzés jelentősége intézményeink szempontjából*

Minthogy a folyamatos képzés a rend egészének és minden tagjának

számára az átfogó megújulás folyamatát jelenti, a piarista intézményeknek is be kell kapcsolódnuk e folyamatba ahhoz, hogy megfelelhessenek sajátos hivatásuknak (vö. 11., 12., és 18. pontok): mint emberekből álló csoport, mint keresztény intézmény, mint nevelő közösség és mint piarista intézmény.

46. *Az emberi és nevelői dimenzió célkitűzése*

- Minden piarista intézmény törekedjen a fejlődésre a nevelői hivatásban minden egyes személy és az egész csoport érdekében
- azáltal, hogy az ezekre a dimenziókra jellemző jegyeket fejleszti magában megfelelő eljárásokkal és módszerekkel
- azért, hogy emberi és nevelői csoportként sikerüljön megvalósítania a piarista intézmények célkitűzését.

47. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenzióknak a jellegzetességei a következők:

- az intézményben nevelői közösséget teremtünk;
- elősegítjük személyes kapcsolatok létrejöttét a tagok között;
- segítjük a család nevelő szerepét;
- bevezetjük a személyre szabott nevelést mint pedagógiánk alapját;
- növeljük a felnőttek, gyerekek és fiatalok iránti személyes megbecsülést;
- kezdeményezzük és kísérjük a személyes érlelődés folyamatát;
- értékekre nevelünk;
- elősegítjük a társadalom átalakulását;
- foglalkozunk a legelesettebbekkel;
- folyamatos képzésben veszünk részt.

48. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *dolgozunk ki közösen nevelői-lelkipásztori tervet;*
- *teremtjük meg a kollegiális együttműködés szerveit;*
- *segítjük a gyerekek és fiatalok különféle társulatait;*
- *teremtünk megfelelő és hatékony irányítási formákat;*
- *segítjük a személyre szabott nevelési rendszert;*

- *személy szerint kísérik figyelemmel a ránk bízottakat;*
- *dolgozzunk csoportosan;*
- *támogassuk a személyes kapcsolatokat egymás között;*
- *az iskolák területén honosítsuk meg az átfogó szemléletmódot (globalizáció), az interdiszciplináris felfogást és a nagyobb területek összefogását;*
- *folyamatosan képezzük magunkat a nevelés és a pedagógia területén.*

49. *A keresztény és a kalazanciusi dimenzió célkitűzése*

- Minden piarista intézmény törekedjen folyamatosan és átfogó jelleggel a keresztény és piarista nevelői hivatásban a fejlődésre
- azáltal, hogy az ezekre a dimenziókra jellemző jegyeket fejleszti magában megfelelő eljárásokkal és módszerekkel
- azért, hogy egyházi és evangelizáló intézményként sikerüljön megvalósítania a piarista intézmények célkitűzését.

50. *E dimenzió jellegzetességei vagy területei*

Ennek a dimenziónak a jellegzetességei a következők:

- részt veszünk az egyház evangelizáló küldetésében a nevelés révén;
- kitüntetett figyelmet szentelünk a szegényeknek;
- a gyerekeket már egészen kicsiny koruktól neveljük;
- a hitoktatás révén főként a pietásra nevelünk;
- törekszünk evangelizálni a kultúra világát;
- keresztény módon igyekszünk irányítani a nevelő közösséget;
- keresztény közösségeket hozunk létre a nevelő közösségen belül;
- részvételre és közös felelősségre hívjuk az intézmény valamennyi dolgozóját, szerzeteseket és világiakat egyaránt.

51. *Eljárások és eszközök a célok eléréséhez*

Többek között a következő eszközök ajánlhatók:

- *mindig adjunk elsőbbséget az evangelizáló tevékenységnek;*
- *hangsúlyozzuk nevelő munkánkban a szociális érzékenységet;*
- *fejlesszük tanítványainkban a valóság keresztény szemléletét;*
- *járuljunk hozzá a hit és a kultúra közötti összhang megteremtéséhez személyes és társadalmi szinten;*

- éljük mélyebben hitünket, és vezessük be tanítványainkat az imaéletbe;
- segítsünk mindenkét a hivatás felfedezésében, és kísérvük nyomon a személyes hivatások kibontakozását.

3.3. A FOLYAMATOS KÉPZÉST TÁMOGATÓ STRUKTÚRÁK

52. *Funkcionális struktúrák*

A folyamatos képzés céljainak eléréséhez a rendnek funkcionális struktúrákra van szüksége, amelyek a fent felsorolt különböző környezeteknek megfelelően segíthetik a kitűzött célok megvalósításában a rendtagokat.

53. *Arend direktóriumai*

Első helyen kell említenünk a direktóriumokat:

A Piarista szerzetes képzésének általános direktóriumát (PSZK), valamint a jelen direktóriumot a folyamatos képzésről (PFKD), amelyeket alaposan meg kell ismerni és hatékonyan fel kell dolgozni.

54. *Rendtartományi, helyi és személyes tervezetek*

Az egyes rendtartományok, a helyi közösségek és intézmények határozzák meg a maguk tervét a folyamatos képzés területén, tartalmát tekintve progresszíven és a felsőbb szinttel egyeztetve. Az egyes szerzetesek személyes tervükben és programjukban határozzák meg a saját folyamatos képzésükre vonatkozókat.

55. *Az előljárók szerepe*

Minden egyes szerzetes közösség helyi előljárója, az egyes rendtartományok nagyobb előljárója, valamint a rend generálisa vegye figyelembe a Konstitúciókban, a Regulákban és a PSZK-ben foglaltakat a szerzetesek, a közösségek és az intézmények folyamatos képzésének megtervezésekor.

Minden előljáró gondoskodik a maga szintjén a következőkről:

- buzdítsa a szerzeteseket a folyamatos képzésre, és teremtse meg a közösségben ennek feltételeit;
- teremtsen a szerzeteseknek és a közösségeknek elég időt és lehetőséget a képzésre;

- segítse elő a folyamatos képzés tervének elkészítését minden meghatározott időszakra;
- ellenőrizze e terveknek a megvalósulását a közösségeknél, illetve a rendtartományoknál tett látogatásai során;
- gondoskodjon arról, hogy felkészült tanácsadók álljanak a szerzetesek rendelkezésére mind a lelki élet területén, mind a hivatásukhoz kapcsolódó többi területen.

56. *A folyamatos képzés koordinátorainak szerepe*

A rend generálisa az egész rend számára, a tartományfőnökök pedig tartományuk számára nevezzenek ki egy-egy koordinátort a folyamatos képzés vezetésére, akinek a feladata a következő lesz:

- hívja fel a folyamatos képzés fontosságára a szerzetesek figyelmét és ösztönözze őket rá;
- készítse el a maga szintjére a folyamatos képzés tervét, és nyújtsa azt be jóváhagyás végett a megfelelő kongregációnak;
- ha szükséges, segítse az alacsonyabb szintet saját tervezetük elkészítésében és értékelésében, és mutassa be e tervezeteket, amikor azt jóváhagyásra benyújtják az illetékes kongregációnak;
- a nagyobb előjáró jóváhagyásával szervezzen képzéssel kapcsolatos találkozókat és összejöveteleket, főként a folyamatos képzés koordinátorai számára;
- tájékoztassa a folyamatos képzés lehetőségeiről és alkalmairól a rendtartományokat, a közösségeket és a szerzeteseket;
- a folyamatos képzés generálisi koordinátora segítse elő és hangolja össze a rendtartományok közötti tevékenységet.

57. *A megfelelő módszer*

A folyamatos képzésben igen fontos a megfelelő módszer alkalmazása. Folyamatos képzésünk jellegéből adódóan (hiszen egészen más mozgatórugói vannak, mint például a szakemberek képzésének) különös figyelmet kell szentelni az asszimilációs folyamatoknak. A képzés célja nem az abban résztvevők ismereteinek növelése, hanem a személyek és az intézmények átformálása. Ezért különösen a felnőttképzés módszerei felé kell fordulnunk, amelyekre a kö-

vetkezők a jellemzők:

- az életből indulnak ki, és minőségét vannak hivatva javítani;
- főként közösségi alapon dolgoznak;
- inkább a tapasztalathoz s nem az elmélethez kapcsolódnak;
- fontos az élettapasztalatok megosztása, hogy jobban megértsük egymást;
- a cél: tetteink alapjainak megfontolása;
- az aktív pedagógia eszközeit alkalmazzák;
- a programkészítést, a megszervezést és értékelést nagyon komolyan veszik, kerülik a rögtönzést.

58. Sajátos közösségek

Azon személyek és csoportok számára, akik külön időt szeretnének szánni egy intenzívebb folyamatos képzésre, a rendtartományok jelöljenek ki néhány közösséget, amelyek alkalmasak és környezetük is megfelelő e különleges szerep betöltésére. Ugyanígy a rend is készítsen fel egy vagy több közösséget erre a feladatra a nagyobb területi egységeken belül, illetve a rend egésze számára.

4. FEJEZET

SAJÁTOS SZEMPONTOK A KÜLÖNFÉLE HELYZETEK BEN

4.1. AZ ÁLTALÁNOS FOLYAMATOS KÉPZÉS

59. *Je lle m zői*

A képzés az a folyamat, amelynek révén alkalmassá válunk a hivatásban adott válaszuk megvalósítására, s ezért életünk minden szakaszában jelen kell lennie. Az általános folyamatos képzés két módon történhet:

- egyéni ütemben, de a közösség egészével összehangolva;
- a (szerzetesi, nevelő stb.) közösség által meghatározott módon, ám a személyes élethelyzetek figyelembevételével.

Mindkét esetben a képzés megvalósításához alapvető az a készség és igyekezet, hogy összehangolják az egyes személyek és közösségük képzését.

60. *Az eszközök megtervezésének szükségessége*

Az általános folyamatos képzés során előre meg kell határozni és meg kell tervezni az egyes szinteken az egyes területekre kitűzött célok eléréséhez szükséges eszközöket, a négy, imént felsorolt dimenzióra lebontva (21–51). Minden egyes személynek és közösségnek magának kell felelős módon kidolgoznia az általános folyamatos képzés céljait és tervét, miután az egyes területekre megfogalmazott célkitűzéseket kellő mélységben megvizsgálta, és megszívlelte a hozzájuk tartozó javaslatokat is.

4.1.1. Egyének

61. *Aszemélyes folyamatos képzés eszközei*

- *személyes ima;*
- *a Szentírás olvasása (lectio divina);*
- *elmélyedés a Konstitúciókban és a Regulákban;*

- *csendben és magányban töltött idő;*
- *a szobában töltött idő jó kihasználása;*
- *az Istennek szentelt élet kötelezettségeinek teljesítése;*
- *személyes aszkézis;*
- *szentségi élet;*
- *lelkivezetés és lelki értékelés;*
- *a közösségi erények gyakorlása;*
- *a fizikai és lelki egészség iránti figyelem;*
- *mindennapos otthoni munka és apostoli-szakmai elfoglaltság;*
- *teológiai, lelkipásztori, pedagógiai stb. továbbképzés;*
- *a tömegtájékoztatási eszközök és más kulturális lehetőségek kihasználása;*
- *valamilyen szakosodás vagy különleges időtöltés (hobby);*
- *a világ valós állapotának megismerése;*
- *egyéni tanulmányok az egyes célokhoz tartozó területeken, például évente megtervezve a négy dimenzió egyikéhez tartozó olvasmányokat (vö. 21–32. pontok);*
- *legalább napi egy óra a személyes képzésre;*
- *különleges képzés meghatározott időszakokban (vö. 70–95. pontok).*

62. Személyes képzési terv és program

Minden egyes szerzetes maga készítse el életervébe illesztett személyes tervét és programját a folyamatos képzésre vonatkozólag, felhasználva a fenti és más eszközöket. E tervben szerepelnie kell a következő elemeknek:

- a jelen pillanathoz mért önismereti fok, a kegyelem által megvilágított önelemzés és mások észrevételeinek gyümölcseként (analízis);
- ítéletalkotás e helyzetről a személyes istenkapcsolat, a többiekkel kialakított kapcsolat és az apostoli küldetés viszonylatában (diagnózis);
- valamilyen kézzelfogható terv e diagnózis alapján azon a területen, ahol nagy szükség van a folyamatos és harmonikus lelki, közösségi és apostoli növekedés elősegítésére (előrelépés).

E személyes tervet, amelyet lehetőség szerint egy másik személy segítségével dolgozzunk ki és ismertessünk a közösséggel is, ha lehet,

szakaszokra lebontva kell elkészíteni, minden dimenzióra és képzési területre meghatározott célok szerint, hozzárendelve a megfelelő módszereket és eljárásokat, valamint meghatározott pontokon az értékelést is.

4.1.2. Közösségek

63. *A folyamatos képzés eszközei a helyi közösségek számára*
- *liturgikus élet, központba főként az eucharisziát és a zsolozsmát állítva;*
 - *közösségi elmélkedés Isten Igéjéről;*
 - *közösen végzett meditáció;*
 - *a Konstitúciók és a Regulák közös tanulmányozása;*
 - *havonkénti rekollekció;*
 - *életrevízió és testvéri feddés;*
 - *a közös munka és felelősség megtapasztalása főként a fontos kérdésekben kialakított közös vélemény kapcsán;*
 - *részvétel az egyház és a társadalom életében;*
 - *korszerűen felszerelt könyvtár (könyvek és folyóiratok);*
 - *a tömegtájékoztatói eszközök használata;*
 - *az imádság, a tanulás és a közös élet céljainak megfelelő környezet kialakítása;*
 - *közös fellépés a küldetésben;*
 - *közösség a Kalazanciusi Családdal és más szerzetesekkel;*
 - *együttműködés a világiakkal;*
 - *legalább kéthetente egy alkalommal közösségi képzésen való részvétel;*
 - *közösségi összejövetelek és csoportbeszélgetések a közösségi célkitűzésekben meghatározott témák kapcsán, például a folyamatos képzés négy dimenziója egyikének feldolgozása évenként néhány pontban (vö. 33–44. pontok);*
 - *különleges közösségi képzés sajátos időszakokhoz vagy körülményekhez igazodva (vö. 96–98. pontok).*
64. *Közösségi képzési terv és program*
- Közösségi szinten kiváló eszköz a hivatásunkban történő előrelépésre a megfelelő terv és program. Miként az egyéni terv esetében is, úgy itt is a közösség valós helyzetéből kell kiindulni, és olyan

kézzelfogható és megvalósítható célokat kell kitűzni, amelyek összhangban vannak hivatásunkból fakadó, az evangéliumon és a Konstitúciókon alapuló élettervünkkel.

A terv kidolgozása során figyelembe kell venni mindazt, ami fontos Istennek szentelt testvéri és apostoli életünk szempontjából, a Konstitúciók első feléből kiindulva:

- karizmánk tapasztalata az egyházban és a világban (1. fej.);
- krisztuskövetésünk evangéliumi megnyilvánulási formái (2. fej.);
- testvéri életünk a közösségben (3. fej.);
- személyes, közösségi és liturgikus imádság (4. fej.);
- prófétai tanúságtétel szerzetesi fogadalmainkról (5–7. fej.);
- evangelizáló küldetésünk a nevelésen keresztül (8. fej.);
- elkötelezettség a hivatásgondozásban, a kezdeti és folyamatos képzésben (9. fej.).

Ahhoz, hogy ez a terv hatékonyan megvalósulhasson, minden részéhez célokat és eszközöket kell rendelnünk, meg kell határoznunk a határidőket és a felelősöket, valamint ki kell tűznünk az értékelés időpontjait.

65. *A folyamatos képzés eszközei a rendtartomány szám ára*

- közös gondolkodást célzó és tanulmányi találkozók;
- rendtartományi szintű összejövetelek;
- lelki gyakorlatok;
- az egymáshoz közel élő közösségek találkozóinak megtervezése;
- tevékenységi terület és érdeklődés alapján szervezett találkozók;
- lelkipásztori és pedagógiai kurzusok;
- egyházi, kulturális és társadalmi találkozókra való részvétel;
- rendtartományi folyóirat;
- évente legalább egy vagy két alkalom a rendtartomány folyamatos képzésére;
- rendtartományi szintű tervek készítése a folyamatos képzésre a négy dimenzió mindegyikének képzési tartalmi szerint (vö. 21–44. pontok);
- néhány közösség felkészülése a különleges folyamatos képzésre.

66. *A folyamatos képzés eszközei a rend egészében*

- folyamatos képzéssel kapcsolatos kurzusok a nagyobb területi egységek és a

- rend egésze számára;*
- *lelkiségi, pasztorális és pedagógiai kurzusok;*
- *tevékenységi körök szerinti találkozók;*
- *felkészült szerzetesek előadókörútjai;*
- *publikációk piarista és más érdeklődésre számot tartó témakörökben;*
- *a kétéves tervek átültetése a gyakorlatba;*
- *a folyamatos képzés megtervezése a rend egésze számára, a négy dimenzióhoz tartozó területek szerint (vö. 21–44. pontok);*
- *egyres közösségek (például az egyik római rendház) felkészítése a különleges folyamatos képzésre.*

67. *A folyamatos képzés terve és programja a rendtartományi és az egész rendi közösség számára*

A rendtartományok szintjén és az egész rendi közösség szintjén is a lelki növekedés és a folyamatos képzés értékes eszköze a tervezés. E tervek elkészítése és gyakorlatba való átültetése hasonlóan zajlik, mint az egyéni és a helyi közösségi szinten (vö. 62., 64. pontok). E tervek tartalmának az előző években végzett munka folytatását kell képezniük, hogy ezáltal is biztosítsuk a folyamatos képzés folytonos és előremutató voltát.

4.1.3. Az intézmények

68. *A folyamatos képzés eszközei az intézmények számára*

- *a lelkipásztori és nevelői feladatok ellátása;*
- *a lelkipásztori-nevelői terv teljesítése;*
- *szakmai felelősség és közös felelősségvállalás;*
- *tevékeny részvétel a tervezés folyamatában, a terv végrehajtásában és ellenőrzésében;*
- *részvétel különböző munkacsoportokban;*
- *nevelői és lelkipásztori jelenlét a tanítványokkal való találkozókön;*
- *felzárkózás korszerű tanfolyamok segítségével a pedagógia, a kultúra és a kateketika területén;*
- *együttműködés más piarista intézményekkel, a mieinkhez közelálló egyházi és civil intézményekkel;*

- *részvétel rendtartományi szintű összejöveteleken;*
- *különös figyelem olyan csoportok és tevékenységek iránt, amelyek révén megsokszorozhatjuk jelenlétünket más környezetben is.*

69. *Intézményes tervek és programok*

Intézményeink lelkipásztori-nevelői tervére úgy kell tekintenünk, mint a folyamatos képzés különösen fontos közösségépítő eszközére, amely ugyanakkor kihathat magának az intézménynek a minőségi javulására is. Terve révén minden egyes intézmény kifejezi egyházi és piarista identitását, s megfogalmazza azt a konkrét formát, amellyel a személyközpontú és teljes emberre odafigyelő neveléssel előrelendíti a szabadabb, igazságosabb és testvéribb társadalom ügyét. E tervek végrehajtásakor minden piarista intézmény adjon hatékony választ a gyerekek és a fiatalok szükségleteire; legyen ez az evangelizációs munka és a tanítás folyamatosan működő motorja; az intézmény felelős vezetői számára pedig jelentse az egységet és a következetességet. A lelkipásztori és nevelői terv, valamint az ehhez tartozó konkrét programok kidolgozásakor és gyakorlatba történő átültetésekor azokat az irányvonalakat kövessék, amelyeket már az előző szintekre és területekre vonatkoztatva leírtunk (vö. 62., 64., 67. pontok).

4.2. SPECIÁLIS FOLYAMATOS KÉPZÉS

4.2.1. A piarista életének különböző szituációi

70. *Életciklusok és jelentős momentumok*

A felnőtt piarista szerzetes minden életszakaszában a mindenkor szükséges folyamatos képzésnek sajátos jegyekkel kell rendelkeznie. A valóságot leegyszerűsítve a szerzetes életében három szakaszt különböztethetünk meg, amelyek egyenként húsz esztendőre ölelnek át huszonöt éves kortól nyolcvanéves korig. A folyamatos képzés különösen nagy segítséget jelent a szerzetesek lelki fejlődésének legfontosabb pillanataiban és helyzeteiben. A fejlődéslélektan a felnőtt ember lelki útján három ilyen jelentős mozzanatot emel ki, amely azután az egész személyiségre és értékrendjére mély hatással van.

Ezek bensőséges és nagyszerű élettapasztalatok is egyben, amelyek meghatározzák az átmenetet egy újfajta személyes jövőbe.

71. *Az első jelentős momentum a kezdeti képzés folyamán*

A piaristák életében az első ilyen jelentő szakasz általában megelőzi a folyamatos képzés kezdetét. Az az általános, ha ez a noviciátus alatt következik be, ám napjainkban kulturális és lélektani okokból ez általában később zajlik le. Kezdeti képzése elején vagy az alatt a jelöltnek „rekonstruálnia” kell saját személyiségét, bizonyos alapokról új értékek figyelembevételével kiindulva, amelyek akkor csillannak meg előttünk, amikor piaristaként Jézus nyomába szegődünk. Ez a szerzetesi életben az első megtérési pont, amely a karizma lényegének felfedezéséhez kötődik: elegyedik benne a „kegyelem ajándéka” és a személyes döntés. Ennek az alapvető változásnak a jótékony hatása általában eltart az érett kor kezdetéig.

72. *Amásodik jelentős momentum: az életút lélektani felezőpontja*

Egy másik kritikus pont az ember számára életútjának fele, ahol lehetőségei szerteágaznak. Ezt a pillanatot sokan úgy élik át mint vereséget és csalódást, visszasírják az elmúlt időket, frusztráltak és önzőn magukba zárkóznak: elvesztik identitásukat. Mások ezzel szemben képesek meglátni ekkor a kedvező lehetőséget, hogy megnyíljanak újabb látóhatárok felé, kilépjenek magukból, és a Lélek munkatársaivá váljanak. Megtanulják értékelni a jelen pillanat pozitív tartalmát, azt felelős módon magukra vállalják; felgyorsult és gazdagodó folyamatban egységesedik és egyszerűsül az életük: s ez a transzcendens valóság belső megtapasztalásából származik. Ez a szerzetesi élet második megtérési pontja. E második átmenetnek a jótékony hatása általában eltart az öregkor kezdetéig.

73. *Aharmadik momentum: túl a folyamatos képzésen*

A szerzetesi élet harmadik, gyökeres változást hozó pontja túlmutat a folyamatos képzésen, amikor már betegsége vagy előrehaladott kora miatt leszűkül a szerzetes életének látóhatára és a halálhoz közelít. Ez a végső élethelyzet, ha alaposan előkészítjük és helyesen fogadjuk el, lehetővé teszi számunkra, hogy készségesen és derűvel

készüljünk keresztény és szerzetesi életutunk lezárására.

74. *Egyéb fontos élethelyzetek*

A felnőtt piarista szerzetes életében fontosak lehetnek a következő helyzetek, ha nem is annyira, mint az imént kiemelt három pont:

- a kezdeti képzést szorosán követő időszak;
- a közösség vagy az elfoglaltság megváltozása;
- fontos megbízatás elfogadása a rendben;
- a szülők vagy más szeretett személyek halála;
- a fogadalomtétel, illetve a papszentelés kerek évfordulói;
- spirituális tapasztalatok és más jelentős események;
- váratlan időpontban bekövetkező érzelmi megrázkódtatások a szeretet, a szakma, a lelkeség, a kommunikáció területén;
- mélyebb lelki vagy szellemi válság;
- kritikus vagy aggasztó politikai-társadalmi helyzet;
- magunk vagy más szeretett személyek súlyos betegsége.

4.2.2. A felnőtt piarista képzésének időszakai

75. *A három életszakasz kronológiája*

A kezdeti képzés lezárulta után a felnőtt piarista szerzetes életében három egymás után következő életszakaszt különböztethetünk meg:

- az érett kor kezdetét vagy érett ifjúkort, amely nagyjából 25 évtől 40 éves korig tart;
- az érett férfikort vagy a teljes érettséget, 40–45 éves kortól 60 éves korig;
- az idős érett kort, a 60–65 éves életkor után.

E három életszakaszban a piaristák legnagyobb része hasonló és jellemző élethelyzeteket él át, és hasonló nehézségeken megy keresztül. Ez a megállapítás arra indít bennünket, hogy minden életszakaszra fogalmazzunk meg egy olyan célt, amely mindenki számára közös, és javasoljunk egyúttal eszközöket is e célok eléréséhez.

76. *A fiatal felnőtt piarista jellegzetes élethelyzetei*

- lelkesedés és nagy odaadás a piarista munka iránt;

- teljes felelősséggel járó megbízatások;
- a személyes kapcsolatok körének bővülése;
- mind nagyobb fogékonyság a társadalmi, kulturális és egyházi valóság iránt;
- szaktanulmányok;
- társadalmi önmegfogalmazás;
- nagyobb elvárások és kritikus magatartás a renddel és az egyházzal szemben;
- a piarista hivatás megállapodása, amelyben a hangsúly a küldetésen van;
- az életterv gyakorlati megvalósítása, a kezdeti képzés során megismertek és elfogadottak szerint;
- az életről alkotott képben a jövőkép nemegyszer felülmúlja az emlékezést.

77. *Gyakori nehézségek ebben az időszakban*

- túlzott tevékenységi láz, amely elvonhatja a figyelmet a közösségtől és a lelki élettől, illetve a személyes odafigyelés kárára mehet;
- az individualizmus, amely lassanként elhajolhat karizmánk határterületeihez tartozó állásfoglalások és tevékenységek irányába;
- a személy saját korlátainak első megtapasztalásai;
- személyes nehézségek, amelyekbe belekeveredik a szerzetes: szerelem, értetlenség, szakmai kudarc;
- előre nem látott érzelmi háborgások a bevett formák megroppanásakor;
- a rutinmunka kialakulásának lehetősége, a belső fáradtság megjelenése;
- túlzottan gyakori és bensőleg fel nem dolgozott engedelmesség;
- küldetés a sajátjától eltérő kultúrájú országba;
- az önazonosság és a cselekedetek értelmének szem elől tévesztése az életszakasz vége felé;
- kevésbé általános eset, ha valaki a kezdeti képzés alatt nem jutott el az érettségnek megfelelő fokára (vö. 71. pont). Ebben az esetben a szerzetesben súlyos problémák bukkannak fel ebben az

életszakaszban: az érzelem, a földi javak, a renden belüli elfogadottság stb. területén, és ez olykor kettős életforma kialakulásához vezet.

78. *A folyamatos képzés célja az érett ifjúkorban*

- Az érett ifjúkor éveiben minden piarista szerzetes érje el a fiatalkori érettséget emberi személyként és hívő keresztényként, szerzetesként és nevelést végző papként (vagy hitoktatóként),
- megfelelő módszerekkel és eljárásokkal fejlessze ki magában azokat a tulajdonságokat, amelyek efelé mutatnak, azért hogy megfelelő módon képes legyen megélni fiatalként felnőtt szerzetesi identitását.

79. *A fiatal piarista érettségének jelegzetességei*

- a piarista életterv gyakorlatba történő átültetése, a kezdeti képzés során fokozatosan elsajátítottak szerint;
- teljes, a küldetésnek szentelt élet;
- lelki növekedés az evangélium és piarista hivatás iránti hűségben és tevékeny életben;
- a személyes karizma megélése a piarista karizmán belül;
- elméleti és gyakorlati továbbképzés lelkipásztori és nevelési kérdésekben;
- a szerzetesi felnőttkor első időszakában meg kell tudni keresni és el kell tudni fogadni a jó tanácsot.

80. *Cél eléréséhez vezető eszközök a következők lehetnek:*

- az általános folyamatos képzésnél felsoroltak közül az erre az időszakra leginkább illők (vö. 61–69. pontok);
- az előjárók részéről különös figyelem az első esztendőben;
- az első nem képzési jellegű közösségbe történő beilleszkedés lehetősége;
- a képzés szaktanulmányokkal való kiegészítésének lehetősége;
- a jó közösségi légkör és a többi szerzetessel kialakított bensőséges személyes kapcsolat;
- olyan apostoli feladat, amelyet megfelelő módon és felelősséggel el tud látni a fiatal szerzetes;
- néhány találkozó hasonló korú szerzetesekkel;

- ifjúságpasztorációs, pedagógiai és vezetői tanfolyamok;
- személyes közelség és megértés az első kudarcok és nehézségek idején;
- „lélegzetvételnél szünet erőnk és szellemünk összeszedéséhez” (Giustiniani bíboroshoz írott Memoriále, 1615);
- egyhónapos lelkigyakorlat vagy hosszabb lelki elmélyülés az életszakasz vége felé (vagy amikor alkalmasabb);
- megfelelő lélektani és szellemi segítségnyújtás a hivatásban való meggingás esetén.

81. *Különleges találkozó szervezése*

Azoknak a piarista szerzeteseknek a számára, akik ebbe az életszakaszba lépnek, szervezzék a rendtartomány négy- vagy ötévente olyan progresszív folyamatos képzési találkozókat, amelyek megkönnyítik a kölcsönös segítségnyújtást és a továbbképzést felkészült személyek megfelelő támogatása révén. Legyenek e találkozók között hosszabbak is, amelyek elősegíthetik a közösségben a tapasztalatcserét, a jó személyes kapcsolatokat, a közös imádságot, elmélkedést és pihenést. A generálisi kongregáció gondoskodjon róla, hogy e találkozókat kellően megtervezzék, és segítsen azok végrehajtásában.

82. *Az élete delére érő piarista szerzetes jellegzetes élethehelyzei*

- A teljesség időszaka ez, amikor csökken a fiatalkori tevékenységi láz, de mind több tapasztalat és információ halmozódik fel, amelyek segítségével könnyű szembenézni az eseményekkel és egyes szituációkkal;
- felelősség és megbízatások a csoporton belül és azon kívül;
- fogékonyság az új kihívások iránt, amelyek minden téren az elmaradottság érzését kelthetik;
- életszükségletté válik a piarista identitás szerinti önmegvalósítás,
- a piarista hivatás megállapodottsága, a teljes közösség iránti vágy;
- a stabilitás és a kreativitás együttes megélésének lehetősége;
- a valóságérzet megelőzi a képzelgést;
- a jövőkép és az emlékezés egyensúlyának tapasztalata.

83. *Gyakori nehézségek ebben az időszakban*

- a szerzetesi élet második fontos fordulópontja (vö. 72. pont), amely tönkretelheti a személyt, de új életkedvvel is felruházhatja;
- hajlandóság a mozdulatlanságra, közepszerűsége;
- az individualizmusba, önzésbe zárkózás kockázata;
- az Istennel, a többiekkel és a fiatalokkal tartott kapcsolat minimalisra csökkentésének kísértése;
- vágy a zavartalan élet iránt (kényelmesség);
- a kiteljesedés és a megállapodottság hiányának, s az ezekkel járó rossz életérzésnek a veszélye;
- ebből fakadóan hivatásválság, érzelmi, szakmai vagy egzisztenciális válság;
- a múlthoz való túlzott ragaszkodás, a bezárkózás és a depresszió fenyegetése;
- fontos megbízatások elfogadása a rendben;
- más környezetben esetleg új életszakasz vagy apostoli feladat kezdete;
- esetleges komoly egészségügyi probléma;
- a kompenzálás iránti igyekezet a javak hajszolásában, a lázas tevékenységben, az önelhagyásban, a képzelt betegségben, tisztázatlan érzelmi kapcsolatokban.

84. *A folyamatos képzés célja az érett férfikorban*

- Az érett felnőttkor éveit során minden piarista szerzetes érje el a teljes érettséget emberi személyként és hívő keresztényként, szerzetesként és nevelést végző papként (vagy hitoktatóként),
- megfelelő módszerekkel és eljárásokkal fejlesztve magában azokat a tulajdonságokat, amelyek efelé mutatnak, azért hogy megfelelő módon tudja megélni felnőtt szerzetesi identitását.

85. *A felnőtt piarista érettségének jellemzői*

E dimenziók jellegzetességei a következők:

- nyitottság az új körülmények felé, képesség a hozzájuk való alkalmazkodásra;
- a közösség személyes és teljes átélése;

- vágy a személyes élet értékeinek elmélyítésére hosszabb lelki elmélyüléssel és apostoli munkával, a mindennapos élettől eltávolodva;
- elméleti és gyakorlati továbbképzés a küldetésünket kiegészítő szakterületeken;
- lélektani és szellemi kapaszkodók keresése az életút második felének vállalásához.

86. *E cél eléréséhez vezető eszközök a következők lehetnek:*

- *Az általános folyamatos képzésnél felsoroltak közül az erre az időszakra leginkább megfelelők (vö. 61–69. pontok);*
- *részvétel biblikus, teológiai, kateketikai és morális témájú továbbképzéseken;*
- *a karizmánkkal kapcsolatos valamilyen találkozón való részvétel (Kalezanciusról, a piarista iskolákról, piarista lelkiségről stb.);*
- *a küldetésünk támaszául szolgáló témakörökben való elmélyedés (az egyház szociális tanítása, tömegtájékoztatási eszközök, hit és kultúra kapcsolata, speciális lelkipásztori munka, a világiakkal foglalkozó teológia, családpsztoráció stb.);*
- *ünnepi és lelki találkozás a rendtársakkal a fogadalomtétel vagy a papszentelés kerek évfordulóin;*
- *hosszabb lelkigyakorlat formájában össze lehet vetni a szerzetes élettapasztalatát a fogadalomtételkor elvállalt élettervvel (vö. Konstitúciók);*
- *az ennek az életszakasznak megfelelő javaslatok elfogadása, amelyek növelhetik apostoli termékenységet, pl. időleges áthelyezés valamilyen „frontvonaltra”, misszióba stb.);*
- *igyekezet a nyíltság megőrzéséért a megújulás szakadatlan folyamatában, az új értékek és módszerek elfogadásának képessége;*
- *a lelki és szellemi támasz elfogadása az életút felének kritikus közepének átlépésekor;*
- *„pibenő-képzési” (szombat-) év vagy hasonló program megvalósítása.*

87. *A megújító tanfolyam megszervezése*

Azoknak a piarista szerzeteseknek a számára, akik ebbe az életszakaszba lépnek, szervezzen a rend időről időre megújító tanfolya-

mokat, amelyekre minden szerzetes meghívható. Az egyes rendtartományok készítsék el e tanfolyamok programját megfelelő számú évre előre.

Ez a megújulást szolgáló esztendő az emberélet útjának lélektani felezőpontján új távlatokat nyithat a szerzetes előtt, aki talán megfáradt és megingott hitében, szerzetesi élethivatásában vagy piarista szolgálatában, és magát magányosnak és terméketlennek érzi a mindennapos taposómalomban, ami ebben az életkorban eléggé általános.

A különböző helyről összegyűlt és erre kellőképpen felkészített piarista szerzetesek közössége, az új tapasztalatok iránti alázatos nyitottság, és a sajátjától eltérő egyházi tapasztalatokkal való szembesülés segíteni fogja a megfáradt szerzetest, hogy újból nagylelkűen kész legyen együttműködni a Szentlélekkel. Ez a lelki megújulás lehetővé teszi a felnőtt piarista számára, hogy életének új értelmet találjon, értékelné tudja a jelen pozitív oldalait, és érett módon álljon hozzá. Ebből kiindulva azután tovább képezheti magát alapvető témakörökben, és élete mind egységesebbé és egyszerűbbé válhat a gazdagabb benső élettapasztalatból kiindulva.

88. *Az idősebb piarista szerzetes jellegzetes élethehelyzei*

- A szerzetes egyre inkább lelki emberré válik, és megközelíti önmaga mélységeit;
- az eddigiektől eltérő új apostoli lehetőségek tárulnak fel előtte;
- több ideje van;
- lehetősége nyílik arra, hogy intenzívebben élje meg az Istennek szentelt élet lényegét (személyes obláció, „lectio divina”, kontemplatív imádság, a közbenjárás szolgálata stb.);
- a piarista hivatás kiteljesedése, az életszentségre törekvés bensőségessé válása;
- a „kenotikus” élettapasztalat fokozatos elfogadása;
- az Isten iránti bizalom növekedése a vég közeledtével;
- az élettapasztalatban az emlékezés meghaladja a jövőképet.

89. *Gyakori nehézségek ebben az időszakban*

- Az életkedv és a piarista szolgálatra szánható idő fokozatos csökkenése;
- a magány és a feleslegesség érzésének nem kellően feldolgozott volta;
- visszavonulás bizonyos szakmai feladatoktól, lelki tartózkodás új funkciók elvállalásától;
- esetleges környezet- vagy közösségváltás;
- az előző időszak nehézségeinek elmélyülése, ami elégedetlenségben, kritikában, keserűségben, önzésben stb. nyilvánulhat meg;
- az életkor előrehaladtával együtt járó korlátok megjelenése, a másoktól való függés;
- lelki vagy morális összeroppanás veszélye súlyos vagy krónikus betegségek esetén.

90. *A folyamatos képzés célja az idős korban*

- Az idős kor éveit során minden piarista szerzetes érje el a derűs érettséget emberi személyként és hívő keresztényként, szerzetesként és nevelést végző papként (vagy hitoktatóként),
- megfelelő módszerekkel és eljárásokkal fejlesztve magában azokat a tulajdonságokat, amelyek efelé mutatnak,
- azért hogy megfelelő módon meg tudja élni időskori szerzetesi identitását.

91. *Az idős piarista szerzetes derűs érettségének jellemzői*

Ezeknek a dimenzióknak a jellemzői a következők:

- a szerzetesi élet lényegének intenzívebb átélése;
- az Istennek szentelt élet teljesebb és bensőségesebb felfogása;
- osztozás a közösséggel az élet nehézségeiben és örömeiben;
- az erők hanyatlásának ellensúlyozása a szerzetesi életben és az apostoli munkában;
- elméleti és gyakorlati tájékozódás az apostoli munka új lehetőségei felől;
- lelki és fizikai támasz keresése a szerzetes korlátjainak leküzdéséhez.

92. *Acélok elérséhez vezető eljárások és eszközök*

A következőket javasoljuk:

- *Az általános folyamatos képzésnél felsoroltak közül az erre az időszakra leginkább megfelelőket (vö. 61–69. pontok) ültessük át a gyakorlatba;*
- *megfelelő módon készüljünk fel erre az életszakaszra még mielőtt ide érkeznénk, vagy az életszakasz kezdetén;*
- *osztozzunk más életkorú és felfogású szerzetesek közösségében;*
- *ápoljuk magunkban a toleranciát, a rugalmasságot, a jókedvet, az érdeklődést, a segítőkészséget, a nyitottságot, a párbeszédre való hajlamot, a szolgálat szellemét stb.;*
- *támogassuk a piarista apostoli munkát kis imacsoportokban, befogadó, felzárkóztató, beszélgető közösségekben;*
- *vegyünk részt új lelkipásztori tevékenységre felkészítő kurzusokon (felőtt imacsoportok, kórházpásztoráció, nevelői-kulturális apostoli munka idősek körében stb.);*
- *gyakoroljuk a papi szolgálat megszentelő funkcióját;*
- *vegyük ki részünket a papi szolgálatból (saját templomunkban, a közeli plébániák valamelyikén, rendházakban, családok körében stb.);*
- *látogassunk műhelyeket, ahol művészi képességünket kamatoztathatjuk;*
- *vegyünk részt nyitott imádságos, liturgikus és lelkeségi találkozókön;*
- *szabadidőnket ésszerűen és változatosan osszuk be;*
- *olvassunk, írjunk és hallgassunk zenét;*
- *gyakoroljuk a Biblia rendszeres olvasását („lectio divina”);*
- *olvassuk a klasszikus keresztény szerzők műveit: az egyházatyákat, lelki írókat;*
- *osszuk meg tapasztalatainkat korunkbeli szerzetesekkel;*
- *érezzük magunkat hasznosnak a közösségben elfoglalt helyünkön, amely legyen a találkozás és a támasz helye;*
- *segítsük a fiatalabb szerzeteseket (például személyes beszélgetésekkel, meghallgatásukkal, buzdításukkal stb.);*
- *imaéletünk legyen intenzívebb és hosszabb;*
- *derűsen, békésen és reménykedve készüljünk az élet alkonyára, amely egyben a valódi élet hajnala is.*

93. *Megfelelő intézmények létrehozása*

Azoknak a piarista szerzeteseknek a számára, akik ebben az életszakaszban járnak, minden rendtartomány (vagy nagyobb egység) készítsen fel intézményeket és személyeket, akik velük foglalkoznak. Szervezzen számukra olyan tevékenységet és találkozókat, amely segíti lelki, testvéri és apostoli együttélésüket saját közösségükben és más helyeken is. Lehetőség szerint az idős szerzetesek továbbra is a rendtartományok normális közösségeiben éljenek együtt a különféle korú és elfoglaltságú rendtársakkal.

4.2.3. A piarista szerzetes életének utolsó lépése

94. *Abetegség jelentősége és a törődés*

Mindnyájunknak át kell éreznünk a felelősséget, hogy azok mellé álljunk, akik betegségből vagy öregségből kifolyólag egészségi állapotuk hanyatlását tapasztalják, és szerzetesi életük harmadik fontos fordulópontjához érkeznek (vö. 73. pont). Minden rendtartománynak gondoskodnia kell egy megfelelően előkészített betegellátó helyről, ahol a leginkább beteg rendtagok kezelése folyhat. Amellett, hogy e szerzeteseknek megadnak minden szeretetet, emberi és orvosi figyelmet, lelkileg és szellemileg is melléjük kell állnunk földi létüknek ebben az utolsó szakaszában, amelynek során a Krisztushoz való hasonulást élik át az Ő szenvedésének misztériumában. Kitartóan látogassuk őket, vegyük körül őket szeretettel és hálával.

95. *Közvetlen felkészítés a testi halálra*

Szent atyánk buzdítását követve álljunk elinduló testvérünk mellett az egyház szentségeinek megünneplésével, imádsággal és vigasztalással. Ez rávezeti őt a teljes bűnbánatra és az Istennek történő önatadásra, hogy ezt a percet hittel és szeretettel élje át, a bizalom és a reménység idejeként, és Mária oltalmában követhesse a feltámadott Krisztust, és Isten misztériuma befogadja őt az örökkévalóságra.

4.2.4. Különleges közösségi alkalmak

96. *Helyi közösségek*

A különleges folyamatos képzésnek van közösségi oldala is, annak analógiájára, ami személyes szinten történik. Minden egyes közösség előre halad a növekedés útján az általános folyamatos képzés segítségével. Vannak azonban olyan körülmények és időszakok, amikor hívást érez a közösség a képzés elmélyítésére egy új ütemben. Példa erre:

- a káptalanok időszaka;
- évről évre a közösségi tervezet értékelésekor, illetve az új terv elkészítésekor;
- a nagyobb elöljárók kánoni vizitációjakor;
- a közösség életét érintő fontos döntések meghozatalakor (a közösséggel, az apostoli munkával, az intézményekkel kapcsolatban stb.);
- amikor a közösség alapvetően átalakul, és újra kell szőni a közösségi élet szálait;
- olyan lelkigyakorlatok után, amelyek jelentős hatást gyakoroltak a közösségre;
- nagy horderejű egyházi, kulturális vagy társadalmi-politikai események kapcsán;
- a közösség életében felmerülő sajátos nehézségek esetében (a feladatok túlzott elaprózódása, a szerzetesek számának túlzott csökkenése, a szerzetesek elöregedése, a közösség esetleges megszűntetése stb.).

97. *Az egyes rendtartományok és a rend egésze*

A rendtartományokra és a rend egészére is lehet alkalmazni mindazt, amit a helyi közösségekről elmondtunk. A fenti példákhoz hozzáfűzhetjük még a következőket:

- új alapítások elfogadása;
- az „ad gentes” missziók felvállalása;
- a jelenlegitől eltérő, de karizmánkhoz közel álló új szolgálatok vállalása;

- egyes intézmények rábízása más rendekre vagy világiakra;
- a rendtartomány jogi szerkezetének átalakítása;
- a piaristák jelenlétének kiterjesztése újabb országokra, stb.

98. *Afenti célokat segítő eszközök*

Ilyen közösségi helyzetekben megfelelő képzési módszerekhez kell folyamodni, legyenek azok általánosak vagy különlegesek (vö. 63–69. pontok), hogy ezeket az eseményeket kellőképpen kihasználjuk, hiszen Isten beszél hozzánk és vezet bennünket ezek által, Ő segít piarista közösségként növekednünk helyi szinten, rendtartományként és rendként.

4.2.5. Egyes intézmények különleges helyzetei

99. *Mikor merülnek fel, és hogyan nézzünk velük szembe?*

Intézményeinknek folyamatosan meg kell újulniuk a folyamatos képzés révén. Vannak azonban olyan különleges körülmények és fordulópontok, amelyek megnövelik a gyökeres megújulás esélyét. Példák erre a következők:

- káptalani összejövetelek;
- az iskolai rendtartás reformja;
- a nevelői szintek átrendezése;
- központi ellenőrzések és értékelések;
- zsinaton vagy más különleges egyházi találkozón való részvétel;
- egyes intézmények jogi helyzetének változása, stb.

Figyelmesen ki kell használnunk az ilyen alkalmakat, hogy apostoli intézményeinket társadalmi elköteleződésünknek, keresztény intézmény voltunknak megfelelően alakítsuk át, nevelő közösségként és piarista identitásunk szerint.

BEFEJEZÉS

100. *Amegfelelő kontextusba ágyazott folyamatos képzés*

Csaknem harminc, tapasztalattal és reflexióval teli év telt el a II. vatikáni zsinat és a folyamatos képzés jelenlegi egyházi irányelveinek megfogalmazása között. Rendünk, az egyházzal összhangban, ehhez hasonló utat járt be a „különleges” egyetemes káptalanunk óta a folyamatos képzés jelen direktóriumának elkészítéséig. A dokumentum tanulmányozása és gyakorlatba történő átültetése változást követel a gondolkodásmódban, és nem kis erőfeszítést a mindennapokban. Mindkettő nehéz, de mindenképpen szükséges ahhoz, hogy hűek maradjunk kapott hivatásunkhoz, és biztosítsuk karizmánk aktualitását a jövőre nézve.

A legfőbb előjárók konferenciája nemrégén a következőket fogalmazta meg a saját karizmának megfelelő teljes körű, integrális képzésről:

„Az Istennek szentelt élet megújítása egy mélységesen változó korszakban szükségképpen tagjai kezdeti és folyamatos képzésén keresztül mehet csak végbe. Ennek irányai: az egyházas küldetésben való elhivatottság, a mind teljesebb közösségre törekvés, és az új identitás kutatása. [...]

A képzés nem más, mint hívás a Krisztust középpontba állító élet folyamatára, a keresztségi fogadalom elmélyítésére, Jézus követésére, az evangéliumi élet különleges formájában. [...]

Az egyes személyek lelki növekedése és a karizmák inkulturációja szempontjából nélkülözhetetlen a folyamatos képzés, amelynek tiszteletben kell tartania az egyént, és számot kell vetnie a különböző életszakaszokkal, valamint a különböző társadalmi-kulturális és egyházi környezettel.”

101. *Kalazancius atyánk útmutatása*

Rendalapító atyánk mindig érdeklődött az egyes szerzetesek és a közösségek folyamatos képzése iránt, kulturális és lelki téren egyaránt, amint erről levelei tanúskodnak. Már a Konstitúciókba is belefoglalta, hogy az előjáróknak törődnie kell testvéreivel „megelőzéssel és megfelelő módszerekkel, hogy folyamatosan előre haladja-

nak az erények és a bölcsesség útján”.

Ha pedig valaki „kevésbé halad a lelki életben, azt küldjék vissza a novíciusok közé, [...] ahol megújult erővel indulhat neki újra a tökéletesség útjának”. Egy ezt megelőző emlékiratban pedig így ír: „*Azok az atyák, akiknek jó tehetsége van a tanításra, maradjanak meg az iskolákban tíz, tizenöt, húsz esztendőre, de adjunk nekik időről időre egy lélegzetvételnyi időt, hogy erejüket és szellemüket összeszedhessék.*”

Kalazanci Szent József útmutatása és Mária anyai oltalma segítsen bennünket ebben az összetett és nehéz feladatban, a Kegyes Iskolák Rendje folyamatos képzésének megvalósításában.

JEGYZETEK

(Az egyes pontokhoz felhasznált dokumentumok)

1. R 7,2; PSZK 88–89, 261–262; PHD 1; EK’91 7.
2. K 89, 114–115; R 205–210.
3. PI 66–71; PDV 70–81; PÉSZD 69–97; TÉK 35–46. A növendéknevelők folyamatos képzéséről: SZNFA 65–71.
4. PSZK 254; PDV 70; PI 67; PÉSZD 69–73; TÉK 43.
5. PSZK 4–7; OPR 75.
6. PHD 2; PI 8–9; PDV 70; PÉSZD 69; ChL 9–14, 21–24.
7. K 1–3; PSZK 6; PHD 3; V. Berro, *Annotazioni*, Roma, 1988, I. kötet, 73. old.
8. K 11–13; PSZK 7–11; PHD 4; EK’91 8; OPR 13–15.
9. K 1a, 2a; PSZK 8–21; PHD 5–6; EK’91 2.
10. PSZK 22–26; EK’91 7.
11. PSZK 252–254; EK’91 9; Ruiz 11–16; PI 68.
12. PSZK 258–260, 262; PI 68 PDV 71–72; PÉSZD 74–75.
13. PSZK 27–66; PI 19–32.
14. K 142; PSZK 31–33, 254–255; PHD 16, 20–21; Ruiz 7–9; PI 29; PDV 79;

- PÉSZD 87; OPR 76.
15. PHD 12; EK'91 5.
 16. CC 171; K 25, 31, 75; PSZK 34–38, 256–257; PHD 17–19; EK'91 2; Ruiz 41–46; TÉK 43; OPR 76–77.
 17. PSZK 60–66, 260; PHD 13–15; EK'91 2; Ruiz 6–7.
 18. K 88–89; R 105–108; PSZK 67; PHD 25; Ruiz 15–16; PI 68; PDV 70, 73–75.
 19. PSZK 68; PHD 26.
 20. PSZK 69–71; PHD 26.
 21. PSZK 75–76; Ruiz 18–22; II. János Pál: *Levél a családokhoz* (1984) 8–9.
 22. PSZK 94–95A, 119–120A, 197–198A.
 23. PSZK 95 BC, 120 BC, 198 BC.
 24. PSZK 77–78; Ruiz 22–30.
 25. PSZK 99–100A, 124–125A, 176–177A, 202–203A.
 26. PSZK 100BC, 125BC, 177BC, 203BC.
 27. PSZK 79–80; Ruiz 30–36.
 28. PSZK 104–105A, 129–130A, 181–182A, 207–208A.
 29. PSZK 105BC, 130BC, 182BC, 208BC.
 30. PSZK 80–82; Ruiz 36–40.
 31. PSZK 109–110A, 134–135A, 186–187A, 212–213A.
 32. PSZK 110BC, 135BC, 187BC, 213BC.
 33. K 25–37; R 73–87; vö. a 21. szám jegyzetével.
 34. vö. a 22. szám jegyzetével.
 35. vö. a 23. szám jegyzetével.
 36. K 25–50; R 56–72; vö. a 24. szám jegyzetével.
 37. vö. a 25. szám jegyzetével.
 38. vö. a 26. szám jegyzetével.
 39. K 25–84; R 35–55; vö. a 27. szám jegyzetével.
 40. vö. a 28. szám jegyzetével.
 41. vö. a 29. szám jegyzetével.
 42. K 1–13, 85–95; R 94–108; vö. a 30. szám jegyzetével.
 43. vö. a 31. szám jegyzetével.
 44. vö. a 32. szám jegyzetével.
 45. K 87–95.
 46. R 116–143.
 - 47–48. EK'91 3, 5.
 49. R 109–115, 136–143.
 - 50–51. PHD 7–11, 37–74; EK'91 5, 8.
 52. PHD 27; OPR 77–78.
 53. PSZK 83; PHD 28.
 54. K 114; R 210; PHD 28.
 55. K 32, 35, 114, 142; R 147, 209–210, 262–291; PSZK 55, 59, 257; PHD 29; Ruiz 57–59.
 56. PSZK 260–261; PHD 30–36; PÉSZD 90.

57. PSZK 22–26, 69–71.
58. PSZK 34–38.
59. PSZK 260; OPR 78–80.
60. PSZK 259–261.
61. K és R passim.
62. PÉSZD 76.
63. TÉK 31; PÉSZD 81.
64. TÉK 32, 51.
- 65–67. EK'91 2, 5, 7, 9.
- 68–69. EK'91 5, 7.
70. PSZK 22–24; PHD 37.
71. PSZK 115–116, 140–141.
73. K 30; R 85.
75. PSZK 262.
- 76–77. PSZK 263, 267; PI 70; PDV 76; PÉSZD 93.
- 78–79. PSZK 116, 167, 193, 223–224A, 227–228A, 232A, 235–236A.
80. PSZK 191, 217, 224BC, 228BC, 232BC, 236BC.
- 82–83. PSZK 264–265; PI 70; PDV 77; PÉSZD 94.
- 84–85. PSZK 116, 167, 193, 240–241A, 244–245A.
86. PSZK 191, 217, 241BC, 245BC.
- 88–89. PSZK 266; PDV 77; PÉSZD 95.
- 90–91. PSZK 116, 167, 193, 248–249A.
92. PSZK 249BC.
94. CC 72–78; K 30; R 85; PÉSZD 96.
95. CC 63–65; K 30; R 85.
96. K 151, 162; R 366–381.
97. K 180–182, 189–190, 194, 210–212; R 382; EK'91 6.
100. PHD 75–77; Unione Superiori Generali, *Carismi nella Chiesa per il mondo. La vita consacrata oggi*, San Paolo, Cinisello Balsamo, 1994, 265–267. old.
101. CC 93, 189; *Memoriale ai Cardinali Giustiniani, Lancellotti e Soana* (1615), 3. pont.

TARTALOM

ELŐSZÓ	5
RÖVIDÍTÉSEK	7
BEVEZETÉS	8
1. A képzés és a folyamatos képzés	8
2. A folyamatos képzés már megvalósult kezdeményezései	8
3. Az egyház újabb irányelvei	8
4. A folyamatos képzés alapvető szükségessége	9
1. A PIARISTA IDENTITÁS ÉS A SZERZETESI KÉPZÉS	9
5. A képzés hivatásbeli alapja	9
6. A keresztény hivatás és a karizmák az egyházban	10
7. Kalazancius meghívása és az ő válasza	10
8. A piaristák hivatása és az általuk adott válasz	10
9. E válasz kézzelfogható megjelenése élettervünkben	11
2. A PIARISTA KÉPZÉSI FOLYAMAT ÉS A FOLY. KÉPZÉS .	11
10. A piarista képzés sajátosságai	11
11. A folyamatos képzés sajátos jellemzői	12
12. A folyamatos képzés alanyai, célja és tárgya	13
3. A FOLYAMATOS KÉPZÉS KÖZÖS ELEMEI	13
3.1. RÉSZTVEVŐK, KÖRNYEZETEK, KÖZVETÍTŐK	13
13. A képzés vezetői, helyszínei és környezete	13
14. A szerzetes a képzés legalapvetőbb cselekvő alanya	14
15. A közösségek és az intézmények	14
16. A helyi közösség a legalapvetőbb környezet	15
17. Az egyház és a társadalom	15
3.2. CÉLOK, DIMENZIÓK, TERÜLETEK ÉS ESZKÖZÖK	16
3.2.1. Átfogó célkitűzés és részcélok	16
18. A folyamatos képzés átfogó célkitűzése	16
19. Az egyes dimenziók rész céljai	16
20. A képzés eszközei és tartalma	17

3.2.2. Az egyes személyek	17
21. Az emberi dimenzió célkitűzése	17
22. Az emberi dimenzió jellegzetességei vagy területei	17
23. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	18
24. A keresztény dimenzió célkitűzése	18
25. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	18
26. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	18
27. A szerzetesi dimenzió célkitűzése	19
28. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	19
29. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	19
30. A kalazanciusi dimenzió célkitűzése	19
31. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	20
32. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	20
3.2.3. A közösségek	20
33. Az emberi dimenzió célkitűzése	20
34. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	21
35. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	21
36. A keresztény dimenzió célkitűzése	21
37. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	21
38. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	22
39. A szerzetesi dimenzió célkitűzése	22
40. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	22
41. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	22
42. A kalazanciusi dimenzió célkitűzése	23
43. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	23
44. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	23
3.2.4. Az intézmények	24
45. A folyamatos képzés jelentősége intézményeink szempontjából	24
46. Az emberi és nevelői dimenzió célkitűzése	24
47. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	24
48. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	24
49. A keresztény és a kalazanciusi dimenzió célkitűzése	25
50. E dimenzió jellegzetességei vagy területei	25
51. Eljárások és eszközök e célok eléréséhez	25

3.3. A folyamatos képzést támogató struktúrák	26
52. Funkcionális struktúrák	26
53. A rend direktóriumai	26
54. Rendtartományi, helyi és személyes tervezetek	26
55. Az előjárók szerepe	26
56. A folyamatos képzés koordinátorainak szerepe	27
57. A megfelelő módszer	27
58. Sajátos közösségek	28
4. SAJÁTOS SZEMPONTOK, KÜLÖNFÉLE HELYZETEK ...	29
4.1. AZ ÁLTALÁNOS FOLYAMATOS KÉPZÉS	29
59. Jellemzői	29
60. Az eszközök megtervezésének szükségessége	29
4.1.1. Egyének	29
61. A személyes folyamatos képzés eszközei	29
62. Személyes képzési terv és program	30
4.1.2. Közösségek	31
63. A folyamatos képzés eszközei a helyi közösségek számára	31
64. Közösségi képzési terv és program	31
65. A folyamatos képzés eszközei a rendtartomány számára	32
66. A folyamatos képzés eszközei a rend egészében	32
67. A folyamatos képzés terve és programja a rendtartományi és az egész rendi közösség számára	33
4.1.3. Az intézmények	33
68. A folyamatos képzés eszközei az intézmények számára	33
69. Intézményes tervek és programok	34
4.2. SPECIÁLIS FOLYAMATOS KÉPZÉS	34
4.2.1. A piarista életének különböző szituációi	34
70. Életciklusok és jelentős momentumok	34
71. Az első jelentős momentum a kezdeti képzés folyamán	35
72. A második jelentős momentum: az életút lélektani felezőpontja	35
73. A harmadik momentum: túl a folyamatos képzésen	35
74. Egyéb fontos élethelyzetek	36

4.2.2. A felnőtt piarista képzésének időszakai	36
75. A három életszakasz kronológiája	36
76. A fiatal felnőtt piarista jellegzetes élethelyzetei	36
77. Gyakori nehézségek ebben az időszakban	37
78. A folyamatos képzés célja az érett ifjúkorban	38
79. A fiatal piarista érettségének jellegzetességei	38
80. E cél eléréséhez vezető eszközök	38
81. Különleges találkozók szervezése	39
82. Az élete felé forduló piarista szerzetes jellegzetes élethelyzetei	39
83. Gyakori nehézségek ebben az időszakban	40
84. A folyamatos képzés célja az érett férfikorban	40
85. A felnőtt piarista érettségének jellemzői	40
86. E cél eléréséhez vezető eszközök	41
87. A megújító tanfolyam megszervezése	41
88. Az idős piarista szerzetes jellegzetes élethelyzetei	42
89. Gyakori nehézségek ebben az időszakban	43
90. A folyamatos képzés célja az idős korban	43
91. Az idős piarista szerzetes derűs érettségének jellemzői	43
92. A célok eléréséhez vezető eljárások és eszközök	44
93. Megfelelő intézmények létrehozása	45
4.2.3. A piarista szerzetes életének utolsó lépése	45
94. A betegség jelentősége és a törődés	45
95. Közvetlen felkészítés a testi halálra	45
4.2.4. Különleges közösségi alkalmak	46
96. Helyi közösségek	46
97. Az egyes rendtartományok és a rend egésze	46
98. A fenti célokat segítő eszközök	47
4.2.5. Egyes intézmények különleges helyzetei	47
99. Mikor merülnek fel, és hogyan nézzünk velük szembe?	47
BEFEJEZÉS	48
100. A megfelelő kontextusba ágyazott folyamatos képzés	48
101. Kalazancius atyánk útmutatása	48
JEGYZETEK	49

Kiadja a Kalazancius Tanulmányi Központ
1444 Budapest VIII. ker., Pf. 266
Készült a szegedi Agapé Ferences Nyomdában
300 példányban

ISBN 963 00 2591 4

ISSN 1585–2210